

Almanach

För Skott-dret,

Efter vår Frälshares Christi Födelse;

1752.

Till LUNDS Horizont.

Över 55 grad: 42 min: Pole-högd, och 17 $\frac{1}{2}$ timmar
min: Meridian - skilnad väster om
Upsala Observatorium.

Utgifwen

Efter Hans Kongl. Maj:ts nådigste stadgande
Af Dess Wetenstaps Academie.

Exemplaret sälles häftat och stukt för 2. Bre Ellf:mlz

Stockholm, Tryckt uti Kongl. Tryckerij.

Förmörkelse

Blifwa inge i Månen; Men i Solen blifwa
tvänne, af hvilka

Den första sker den 2 Maji, och blifwer för of-
synlig; men är mycket stor och total i Södra Ame-
rics och hafwen der omkring; tager sin begynnel-
se wid Solens uppgång, väster om Salomoniska Öar-
na, passerar linien wid 257 Longituds graden; ruf-
tar sig wid middagstiden i bugten af Panama; går
sedan ut åt Mexicaniska och derifrån öfver stora
Vesterhafvet och Hesperiska Öarna. Upphö-
ring Bröda udden på Africa. De som segla söd-
väst derifrån, få se Solen gå ned, addeles be-
friad ifrån halfstuggan; sedan Förmörkelsen för
hela Jordklotet warat 5 timar och 16 minuter.

Den andra som är ringsformig, tilldrager sig den
26 October och blifwer äfwen för of-
synlig. Han börjar synas uti bugten af Bengalen, emel-
lan Ceylon och Sumatra; går öfver Nordra delen
af bemänte Ö, södersta kusten af Malacca, tvärf-
öfver Borneo, æquinoctialen wid 124 Longituds
graden, samt öfver Öarna Syd. öst derifrån.
Slutet sker uti Oceano Pacifico, sedan den påstätt
väst i 6 timar.

* * * * *

Under

Underrättelse

Om Bienen och deras skötsel.

En myckna nytta och det nöje som en rätt för-
die-skötsel förmår gifwa, förtjäna at flere,
besonnerligen i de södra Lands-orterna, borde låg-
ga sig til Bienen. At upmuntra hwar och en dertil,
som har tillfälle, wil man anföra något om dese
kräakens råtta ans, och huru man af deras War-
och Honung skal gindra sig bästa nyttan. Men eme-
dan intet djur rätt kan skötas innan man noga
och väl känner des art, hushållning och lefnads-
sätt, är nödigt at först utur de nyaste och bästa
Auctorens beskrifningar om Bienen, andraga de för-
nämliga omständigheter, sådana som hwar och en
kan fatta, och som tillika gifwa någon nyttig på-
minnelse huru Bienen wilja skötas.

Då man ser en Bi-stock, kan man föreställa
sig honom som en liten folkrik Stad, som hafwer
sin Drottning, wise Herrar, en stor myckenhet ge-
mene: Sina hus, gator, portar, wisthus: och en
förträffelig ordning, hwilken alle des inwånare
med öfningen lydadt och af egen drift obrutli-
gen följa. Ut i en någorlunda stor Bi-stock wistas
åtminstone 12 til 18000 Bienen, ibland hvilka ge-
menligen ej är mer än enda Wise eller Hona, men
några

några hundrade Wattu-bien eller Hannar, alle de
öfrige äro arbets-bien, som ej kunna gifwa någon
tjänst til slägtets fortplantande, efter de äro hwar-
ken Honor eller Hannar, utan måste föda och up-
pehålla genom slitigt arbete, hela samhället, samt
sköta de otaliga fostren, för hwilka Wisen är en-
dast Modren. Hon har et eget stort och besynners-
ligen byggt hus, som mycket skiljer ifrån Wattu-
biens, små hon och de gemenas än mindre tolor,
hwilka alle framdeles skola beskrifwas. Wisen är
det ganfka rart at få se, ty hon går sällan utur
Stocken, och när hon kommer ut, såsom wid stads-
metiderna, är hon omringad och beledigad af så
stor myckenhet andre Bien, at det är en fördeles
lycka, om man råkar se henne. Hon är dock til sin
skapnad mycket öfänd och skild ifrån de andra, ty
hon är mycket större än både wattu- och arbets-bien,
lång och smal til skapnaden, har hel forta wingar,
som råcka föga längre än på halfwa kroppen, då
der emot wingarne betäcka hela kroppen på de an-
dra Bien, besynnerligen så länge de äro unge.
Hon går gemenligen sakta och alswarsamt, och
tyckes ej wara så qwick som de andra, ej heller så
arg. Man har länge lefwat i den tankan, at Wi-
sen hos Bien hade ingen gadd at sticka med; men
det är falskt, ty hon har gadd, äfwen som arbets-
bien, men hon betjänar sig sällan af honom at sticka,
får,

tas, utan man får weta henne rätt länge, innan
hon blir ond och wil hämnas, då hon likwil omst-
der sticker så mycket argare och gifr mer swidande
sår, än de andre. Ut Wisens tålighet och spak-
färdighet lysr en besynnerlig Förfonnens omsorg
om dessa kråk. Ty när et Bi studit, sitter gadden
gemenligen qwar i säret, hwar efter det sielf dö-
r. Men när Wisen är borta, blir strax hela stocken
öde, derföre är nödigt, at hon är bällig och ej
sätter sit lif i fara, emedan hela samhällets trefnad
beror på hennes lif och wälmåga.

Då man öpnar en död Wises kropp, finner man
der uti en oräknelig myckenhet af ägg eller frön,
som ej finnas hwarken uti Wattu-bien eller arbets-
bien: hwilket, förutan andra så bindande skal, öf-
wertigar oss, at hon är den enda Honan i stocken.
Hennes gödremål består ej eller uti annat, än at
alltid rikta samhället med nya lemmar, hwar til
hon är stroligt fruktsam. Man har länge trodt,
at hon är liksom en Konung som skulle befalla och
styrta sina underhafwande, indela deras sysslor
och utmäta deras kost: men sådant allt är onödigt
uti et samhälle, hwarest hwar och en inwånare af
naturlig böjelse, ifrån första stund han kläckes, ful-
komligen wet och tager i akt sin skyldighet. Hon
har ändå nog af syssa, då hon på 7 eller 8 weckors
tid görde 10, 12 til 14000. ägg, och alltså
mer

mer än 200. om dagen. Denne hennes fruktig-
het tyckes alltså vara den ende egenkap, som gör
henne förtjänt till så mycken kärlek, vördnad och
upvakning af de andra Bie. De anse henne så
som allas deras Moder. Ehwar hon går är hon
alltid omgifwen af en hop bier, som skola taga vara
på en för dem så dyr person, de sticka henne, råka
henne stundom sina snoblar och biuda henne för-
nunt, samt röda för henne utur vägen all hwad
kan vara henne hinderligt. Hennes kätthet skal full-
komligen swara emot hennes fruktigheit, hwar om
och hennes många männer nog samt wita, nemligen
Wattu bier. Dese plåga gemenligen hållas för de
nyttige bröd-ätare uti kienz hushåll, och derföre af
många oförståndige dödas och utödas, så mycket
möjeligit är. Det är sant, de arbeta intet, samla
hwarken honung eller war, hwar til de ej häller öf-
försede med wärktyg: utan ligga utwendt inne,
eller flyga allenast litet ut midt på dagen at söla sig.
De äro glupste och förtära uti goda dagar det häl-
sta och bästa som finnes i wisthusen. Men de äro
dock omgängelige för at wä Drottinnan och be-
fröda hennes ägg. Derföre tala och de andre bier
dem rätt gerna hos sig den tid på året, när deras
tjänst behöfwes: men så snart det lider öfwer den
tiden, at Wisen lyftar wärpa, blifwa wattu-bier
utan all nåd och förskoning af arbets-bier utjagade

eller mördade, så at man emot hösten eller öfwer
vinteren sällan skal se något enda af dem qwar i
stoken. Hatet emot dem blir då så stort, at ej en
gång de spådasher fostren, hwar af skulle blifwa han-
nar, wara skont, utan ristwas utur sina små bon,
hwar i de ligga at utfläckas, och släpas utur stoken.
Detta hatet är så mycket mer undran wärdt, som
arbets-bier om wären med samma ömhet upföstra
och föda wattu-bier, som deras öfriga afwel. Alltså
ser man här af, at Wattubier ej äro, som man ge-
menligen hållit före, sådana bier, som mistat sin gadd.
De äga wäl ingen gadd, men de hafwa ej håller
någon sin haft någon, ty de äro skapade utan gadd,
samt utan de wärktyg, hwar med arbets-bier äro
försedde til at samla Honung och War, warandes
der emot utrustade med andra wärktyg, som wisa de-
ras slägte och hwar til de af naturen äro ännade.
Ejest äro Wattubier i första åseende nog like Ar-
bets-bier, allenast något större, fast ej så store som
Honan, hwilken hos Insecterne alltid är större än
hannarna. De hafwa jemwäl runda och ludna
hufwud, dock icke aldeles så mörkt til färgen. De-
ras liud är starkare och grofware. Omkring halsen
hafwa de en svart ring, och äro på ryggen öfwer
allt med hår bewärte.

(Continuation skal följa nästa år, wäl Gud.)